



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Bursíkové a soudců Kryštofa Horna a Jana Peroutky ve věci

žalobce: **F. Č.**
toho času ve Věznici X

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky – Věznice Příbram**
sídlem Dubenec 100, Příbram

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 6. 2023, č. j. VS-69412/ČJ-2023-800432,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 7. 6. 2023, č. j. VS-69412/ČJ-2023-800432, se ruší a věc se jí vrací k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši 6 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Soud se v této věci zabývá otázkou, zda žalovaná prokázala, že žalobce zaviněně porušil zákaz konzumovat návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody.
2. Rozhodnutím ze dne 11. 5. 2023, č. j. VS-69412/ČJ-2023-800432, speciální pedagožka žalované uložila žalobci nepodmíněný kázeňský trest umístění do uzavřeného oddílu na dobu čtrnácti dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, a to pro porušení zákazu konzumovat návykové látky.
3. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podal žalobce stížnost, kterou žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla (dále jen „napadené rozhodnutí“).
4. Žalobce brojí proti napadenému rozhodnutí žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Žaloba

5. Žalobce uvádí, že metamfetamin ani jinou návykovou látku vědomě nepožil. Drogu mu musel uvnitř věznice dát do kávy spoluvězeň Z. M. (dále jen „Z. M.“) – žalobcův podřízený v zaměstnání a vzápětí žalobce udat dozorcům. Jeho motivací bylo pomstít se žalobci. Z. M. měl příležitost dát žalobci nepozorovaně drogu do kávy, k droze měl také přístup a navíc se tím pochlubil některým dalším odsouzeným. Žalobce se domáhal jejich výslechu.
6. Žalobce také poukazoval na nestandardní průběh odběru. Po zjištění metamfetaminu ve vzorku se ihned domáhal kontrolního odběru, aby bylo možné odlišit hladinu drogy a její rozdílný průběh při požití metamfetaminu v nápoji (což tvrdil žalobce) nebo při požití běžným způsobem (nitrožilně, šňupáním). Veškeré dosavadní pravidelné odběry měl žalobce negativní, účinky metamfetaminu jsou mu známy a při jeho zdravotním stavu (těžká hypertenze, medikace) by vědomé požití této drogy neriskoval. Odkázal také na dosavadní vzorné chování, kázeňské odměny a práci ve výkonu trestu.
7. Od tvrzeného spáchání a „odhalení“ kázeňského přestupku (12. 1. 2023) do vydání prvostupňového rozhodnutí (11. 5. 2023) uplynula s ohledem na povahu věci i účel kázeňského řízení nestandardně dlouhá doba. Tu však žalovaná zjevně nevyužila k pečlivému objasnění a vyváženému zhodnocení rozhodných okolností ani k provedení důkazů (i těch navržených žalobcem). Žalovaná se spokojila s jediným důkazem (zjištěním drogy v moči). Žalobce však ve stížnosti namítal, že nebylo vyloučeno cizí zavinění. S tímto argumentem se žalovaná nevypořádala a především neprovedla a nezhodnotila důkazy navržené žalobcem, ačkoli mohly přinést odchýlná skutková zjištění. Provést tyto důkazy ostatně žalovaná měla i bez výslovného žalobcovy návrhu. Napadené rozhodnutí se vyhýbá vyhodnocení věrohodnosti svědka Z. M., chybí snaha o prověření jeho motivace, možnosti a příležitosti poškodit žalobce. Rozhodnutí obou stupňů nevyváženě vychází z původního vyjádření Z. M., který odmítl, že by žalobce jakkoli poškodil (ve vztahu k pozitivitě na návykovou látku). Vypověděl však také, že s žalobcem nemá žádné neshody, neví, kdo by se mu měl pomstít a nikdy mu nevařil kávu, čaj či cokoli jiného. Tato nepravdivá tvrzení bylo možno vyvrátit výslechem dalších svědků, případně konfrontací Z. M. se žalobcem či dalšími svědky. Žalovaná také ignorovala otázku, zda měl Z. M. ve výkonu trestu přístup k metamfetaminu a zda byl za jeho užívání dříve nějak postižen. V napadeném rozhodnutí schází zhodnocení žalobcovy osoby a jeho dosavadního chování ve výkonu trestu.

Vyjádření žalované a replika

8. Žalovaná ve vyjádření nejprve poukazuje na možnou opožděnost žaloby. K věci samé uvádí, že žalobcově jednání bylo prokázáno pozitivním výsledkem laboratorního vyšetření ze dne 17. 1. 2023, svědeckou výpovědí a stanoviskem ošetřujícího lékaře, který vyloučil, že by zjištěná pozitivita mohla být způsobená užívanými léky. Nad rámec uvedeného byl opětovně vyslechnut Z. M. a vedoucí pracoviště. Na žalobcově pracovišti nebyly zjištěny žádné neshody mezi odsouzenými. V opačném případě by zařazovací komise takové spory neprodleně řešila např. přerázením na jiné pracoviště. Žalobce byl prokazatelně poučen o možném riziku průniku drog do věznic. Mohl a měl tedy vědět, že se droga může dostat do jeho nápoje. Žalobce byl za svůj nápoj odpovědný. Pokud si žalobce nechal připravit nápoj od Z. M. a ponechal jej například bez dozoru a nechráněný, je odpovědný za to, že se do nápoje droga dostala. Tyto skutečnosti potvrdil žalobce při podání vysvětlení i v podání ze dne 3. 4. 2023. Žalobce také uvedl, že dříve bral efedrin na spalování tuku. Při požití kávy kontaminované metamfetaminem by tak byl schopen odlišit výrazně jinou a pro návykovou látku specifickou chuť a musel si být (i vzhledem ke svým předchozím zkušenostem s omamnými a psychotropními látkami) vědom změny chování a vědomí způsobené požitím drogy. V takové situaci měl neprodleně kontaktovat pracovníky věznice, aby dopomohl k odhalení údajného viníka. Svědecké výpovědi a čestná prohlášení učiněná následně ve prospěch žalobce žalovaná shledává nestandardními (poukazuje např. na rozpory u odsouzeného K., který v čestném prohlášení ze dne 22. 3. 2023 uvedl, že mu Z. M. na vycházce někdy v polovině ledna 2023 sdělil, že žalobci hodil úmyslně drogu do kávy, to však poté dne 5. 6. 2023 popřel, kdy uvedl, že mu to Z. M. řekl na vycházce někdy v listopadu 2022).
9. Žalovaná dostatečně objasnila skutkový stav, vzala v potaz všechny okolnosti, vypořádala všechny námitky a provedla potřebné úkony. Zákon o výkonu trestu nestanoví, o jakou formu zavinění se v případě daného kázeňského přestupku jedná. Pouze obecně zakotvuje požadavek zaviněného porušení povinnosti. Analogií s odpovědností za přestupky lze dovodit, že postačuje zavinění z nedbalosti. V podmínkách výkonu trestu odnětí svobody je jen těžko představitelné, že by se někdo (zejména s drogovou minulostí) dobrovolně vzdal dávky drogy, jejíž cena v prostředí věznice dosahuje s ohledem na obtížnou dostupnost výrazně vyšší ceny než mimo ni.
10. Žalovaná doplňuje, že žalobcova trestní minulost má drogový kontext (nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedem). Pro dokreslení situace uvádí, že v současné době probíhá šetření jednání žalobce a jeho družky, které spočívá v nepovoleném předání sypké krystalické látky neznámého původu při návštěvě ve věznici přes dělicí přepážku. Sama žalobcova družka uvedla, že předání požadoval žalobce a tušila, že jde o zakázané návykové látky. Žalobce ji instruoval prostřednictvím vězeňského telefonu.
11. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby.
12. V replice doručené soudu dne 4. 12. 2023 žalobce uvádí, že vyjádření žalované se nezakládá na pravdě. Po provedeném testu na přítomnost omamných a psychotropních látek žádal nový test a odběr krve, to mu však nebylo umožněno. Dále požadoval vzorek moči, aby bylo určeno množství látky, to mu také nebylo umožněno. Na pracovišti byly toho dne čtyři osoby. Dvě z nich věděly, že Z. M. ten den všem vařil kávu, tyto osoby však žalovaná úmyslně nevyslechla, protože by vypovídaly v žalobcův prospěch. Ví, že by mohl vážně

poškodit sám sebe. Nikdy by proto svoje zdraví neohrozil. Žalovaná se jej snaží úmyslně poškodit, jelikož upozornil GIBS, jak se do věznice pašují zakázané telefony a další zakázané látky. Z. M. žalovaná hned na dohodu odvezla do jiné věznice. Žalovaná žalobce poškozují vykonstruovanou věcí, která se měla stát při návštěvě, ale přitom to vůbec nejde uskutečnit, neboť vše (a hlavně žalobce) prochází velmi důkladnou osobní prohlídkou, při které u žalobce nic nebylo nalezeno, a následně provedený test na drogy byl negativní.

Obsah správního spisu

13. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti.
14. Dne 12. 1. 2023 ve 14:05 hodin se žalobce podrobil orientačnímu vyšetření moči. V odebraném vzorku byl nalezen metamfetamin. Žalobci nebyly uvedený den ordinovány žádné léky, které by mohly ovlivnit pozitivní výsledek testu na tuto látku (zpráva MUDr. Semráda ze dne 26. 1. 2023). Žalobce požití drogy popřel. Vzorek moči byl téhož dne odeslán ke confirmaci do Všeobecné fakultní nemocnice Praha na oddělení toxikologické laboratoře ústavu soudního lékařství (dále jen „VFN“). Dne 17. 1. 2023 VFN Praha potvrdila pozitivní výsledek na metamfetamin v moči.
15. Dne 21. 2. 2023 žalobce ve věci podal vysvětlení. Uvedl, že sám úmyslně drogu nevzal. V den odběru se mu Z. M. nabídl, že mu uvaří kávu, což udělal a žalobce kávu vypil. Je tedy možné, že něco bylo v kávě. Několik lidí (odsouzení J. H. a F. F.) mu řeklo, že mu drogu do kávy hodil Z. M., který se tím chlubil. Žalobce požadoval provedení dalšího testu moči a odběry krve, tomu ale žalovaná nevyhověla. Ovlivnění drogou na sobě nepozoroval. Má problémy s jinými odsouzenými (zmínil slovní invectivy). Z. M. měl zájem na tom, aby se žalobci pomstil. V minulosti ve výkonu trestu nikdy žádné drogy nebo zakázané látky nepožil. Další test na drogy byl negativní. V civilním životě bral efedrin na spalování tuků. U nikoho z odsouzených na oddělení drogy či jiné nepovolené látky neviděl. Do věznice se asi dostávají přes venkovní pracoviště.
16. Do záznamu o kázeňském přestupku ze dne 11. 4. 2023 žalobce uvedl, že se ničeho nedopustil a žádal OPaS (*oddělení prevence a stížností*) o řádné prošetření, to se ale nestalo. Celou věc okamžitě ohlásil zaměstnancům GIBS, kteří jej hned navštívili a uvedli, že celou věc budou řádně prošetřovat, a oznámili to kriminální policii v Příbrami, jelikož je mnoho nevyslechnutých osob, které mohou uvést, jak vše doopravdy bylo. Nikdo však tyto osoby úmyslně nevyslechl, proto věc řeší žalobcův zástupce. Současně plně odkázal na písemné vyjádření svého zástupce ze dne 3. 4. 2023.
17. Dne 27. 2. 2023 podal vysvětlení Z. M. Uvedl, že s žalobcem se zná z práce ve vězeňském skladu. K žalobcově pozitivnímu testu uvedl, že žalobce měl mít návštěvu a drogy mu údajně přinesla jeho družka. Nevšiml si, že by byl žalobce drogou ovlivněn, neví, zda měl žalobce problémy s jinými odsouzenými. On sám s ním vycházel dobře, pak přes něj ale chtěl žalobce poslat rádio, ve kterém měl být telefon, což odmítl a od té doby se moc nebavili. Žalobci nikdy kávu nevařil a neviděl, že by žalobci někdo něco hodil do jídla nebo pití. On sám byl jednou pozitivně a dvakrát negativně testován na drogy. V civilním životě drogy neužíval. Při podání vysvětlení dne 7. 6. 2023 uvedl, že s žalobcem žádné konflikty po pracovní ani osobní stránce neměli. Kávu mu nikdy nedělal, do pití nikdy nikomu nic nehodil. Odsouzeného J. K. zná, nikdy se s ním o žalobci nebavil. Odsouzeného R. Ch. zná z civilního života, ve vězení se s ním nebavil, nebyl s ním ubytován. Odsouzeného P. vůbec nezná.

18. Odsouzený R. H. při podání vysvětlení dne 22. 2. 2023 uvedl, že žalobce neměl s nikým neshody. Neviděl, že by mu někdo něco dal do jídla nebo pití. Téhož dne odsouzený F. F. uvedl, že v práci na skladu byla nějaká rivalita, neviděl, že by někdo něco dal žalobci do jídla nebo pití. Odsouzení J. H. a P. V. shodně sdělili, že neví o žádných neshodách žalobce s jinými odsouzenými a neviděli, že by mu někdo něco dal do jídla nebo pití.
19. Součástí správního spisu je též čestné prohlášení Josefa Kotrče ze dne 22. 3. 2023. V něm uvedl, že ví dobře, jak Z. M. úmyslně hodil žalobci do kávy drogu pervitin, aby ho nechal vyhodit ze skladu, a to prý proto, že mu žalobce nadával, aby nepoužíval na pracovišti mobilní telefon, protože tím dělal velké problémy všem ve skladu. O tom, co udělal, se Z. M. otevřeně bavil i s ostatními odsouzenými na společných vycházkách. Bylo to někdy v polovině ledna 2023. Ví, že žalobce drogy neužívá, protože ho zná z vězení, a ví to i od lidí, kteří jej znají z civilního života. K tomuto čestnému prohlášení J. K. při podání vysvětlení dne 5. 6. 2023 uvedl, že je napsal v březnu 2023, kdy se od žalobce dozvěděl, že je kázeňsky řešen za pozitivitu na drogy. Vzpomněl si, že mu kdysi Z. M. říkal, že se mu pomstí za nějakou nesprávnost mezi nimi. Ta vycházka, kdy mu to Z. M. říkal, byla někdy v listopadu 2022. Když mu žalobce říkal o kázeňském řízení, vzpomněl si na to a chtěl žalobci pomoci.
20. Součástí správního spisu je i čestné prohlášení T. P. ze dne 2. 3. 2023, v němž uvádí, že mu Z. M. sdělil, že zařídil, aby žalobce vyhodili z práce tím, že mu hodil v práci do pití pervitin. To mu osobně řekl na vycházce v lednu 2023 a bylo u toho více lidí. Z. M. si prý domluvil odjezd do jiné věznice. Při podání vysvětlení dne 14. 4. 2023 sdělil, že nebyl přítomen předvedení žalobce k odběru moče dne 12. 1. 2023. Slyšel ale na vycházce někdy v polovině ledna 2023, že žalobce byl pozitivní na drogy a že mu Z. M. měl něco hodit do pití, aby žalobce „udělal“. Nepamatuje si, kdo tohle o Z. M. na vycházce říkal. Shodně uvedl odsouzený R. Ch. při podání vysvětlení téhož dne, že při předvedení žalobce k odběru přítomen nebyl, protože byl pracovně zařazen jako chodbař na celovém oddělení, kde byl i ubytován. Tam slyšel, že Z. M. říkal, že „udělal“ žalobce, protože mu hodil něco do pití na skladu CH. Říkal mu to, když mu do „bufetu“ na cele č. 4 podával stravu. Neví přesně, který den mu to říkal.
21. Podle sdělení referenta majetkové správy ze dne 7. 6. 2023 v době pracovního zařazení žalobce a Z. M. na pracovišti sklad CH nebyly při kontrolní činnosti zjištěny negativní poznatky k jejich chování, vystupování ani plnění pracovních povinností. Atmosféra na pracovišti byla klidná, v oblasti mezilidských vztahů nebyly zjištěny problémy.
22. Součástí spisu je též žalobcův jednotný záznamový list (identifikační kód K3SYB7), podle kterého byl mj. žalobce dne 6. 10. 2020 poučen, že vězeňská zařízení jsou vystavena možnému riziku přítomnosti průniku omamných, psychotropních a návykových látek. Proto je v žalobcově zájmu, aby věnoval zvýšenou pozornost riziku kontaminace potravin a nápojů, svým jednáním minimalizoval vznik událostí spojených s užitím návykových látek a aby se svojí vlastní nedbalostí nevystavoval možnému postihu (např. nenechával si neuzamčenou osobní skříňku, nevzdaloval se od hrníčku s nápojem, nekonzumoval potraviny nejasného původu atd.).
23. Dne 11. 5. 2023 vydala speciální pedagožka žalované rozhodnutí popsané v bodu 1 tohoto rozsudku. Podle jeho výroku žalobce v přesně nezjištěné době ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Příbram, nejpozději však dne 12. 1. 2023 do 14:05 hodin zneužil návykovou látku, a tím se dopustil závažného porušení § 28 odst. 3 písm. b) zákona č.

169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „ZVTOS“). Uvedla, že šetřením nebylo zjištěno cizí zavinění. Odsouzený Z. M. jakékoli poškození žalobce odmítl, sdělil, že se žalobcem nemá neshody, neví, kdo by se mu mohl pomstít a nikdy mu nevařil kávu. Naproti tomu zpochybnila výpověď R. Ch., neboť uváděl nepravdivé informace o svém ubytování (od 9. 1. 2023 již nebyl ubytován na oddělení s CO systémem, jak uvedl ve výpovědi, ale na ubytovně D, a to společně se žalobcem, což plyne z vězeňského informačního systému). Žalobce požadoval svědectví R. Ch. ještě dříve, než bylo zahájeno kázeňské řízení. Dále tento svědek uvádí, že si nepamatuje den, kdy slyšel, že Z. M. měl poškodit žalobce. Ani svědectví odsouzeného P. nemohlo do věci vnést nic podstatného, neboť nebyl přítomen předvedení žalobce k odběru, nezná ani osobu, která mu měla na vycházce sdělit, že Z. M. prý žalobci něco hodil do pití. Tento svědek nebyl pracovně zařazen ani ubytován s žalobcem. Neexistují žádné indicie, že by žalobce měl se Z. M. jakékoli spory. Žalobce byl prokazatelně poučen o riziku průniku drog do věznice a o povinnosti věnovat zvýšenou pozornost riziku kontaminace potravin a nápojů. Výpovědi svědků neprokazují tvrzení, že se Z. M. před ostatními odsouzenými chlubil, že žalobci uškodil. Tvrzení, podle kterého Z. M. užíval na pracovišti mobilní telefon, považovala speciální pedagožka za nerelevantní. Nebylo zjištěno, že by Z. M. nabídl žalobci, že mu uvaří kávu, přinesl mu ji a žalobce ji následně vypil. Testování na návykové látky probíhalo podle NGR č. 42/2022, o systému testování a vyhledávání vězněných osob zneužívajících návykové látky. Proto nebyla žalobci odebrána krev (postačoval odběr vzorku moči), jak požadoval žalobce. Další skutečnosti uvedené zejména v písemném vyjádření ze dne 3. 4. 2023 (žalobcův zdravotní stav, pracovní zařazení, dosavadní chování a hodnocení atd.) speciální pedagožka vyhodnotila jako nesouvisející s kázeňským řízením. Uzavřela, že na základě provedených důkazů byla žalobcova vina prokázána. Rozhodná pro uložení nepodmíněného kázeňského trestu je prokázána pozitivita na návykovou látku. Cizí zavinění bylo vyloučeno. Svědecké výpovědi do věci nevnesly žádné validní informace. Při stanovení délky trestu speciální pedagožka přihlíдела k tomu, že žalobce si dosud své povinnosti plnil. Doplnila, že ze zprávy SARPO (souhrnná analýza rizik a potřeb odsouzeného) plyne, že se v žalobcově životě objevují rizika a závažné skutečnosti (opakovaný pobyt ve výkonu trestu, trestná činnost s drogovým kontextem).

24. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce dne 11. 5. 2023 stížnost doplněnou dne 30. 5. 2023, ve které především namítal, že cizí zavinění vyloučeno nebylo. Prvostupňové rozhodnutí se opírá zejména o vyjádření Z. M., že neměl neshody se žalobcem a že mu kávu nevařil. Nic dalšího nebylo zjišťováno, rozhodnutí se vyhýbá zhodnocení věrohodnosti svědka, naprosto chybí snaha o prověření motivace, možnosti a příležitosti Z. M. poškodit žalobce. Prvostupňové rozhodnutí zcela ignoruje otázku, zda měl Z. M. přístup k metamfetaminu, resp. ji má s ohledem na obecné poučení odsouzených za vyvrácenou. Žalobce nesouhlasil ani s hodnocením výpovědí odsouzených Ch. a P.. Kontrolní odběr mohl prokázat pokles hladiny metamfetaminu, a tedy nejpravděpodobnější možnost, jak se látka (a v jakém množství) dostala do těla. Žalobce ve stížnosti namítal i nedostatečné hodnocení své osoby (pracovní zařazení, silná motivace k nápravě z rodinných důvodů, špatný zdravotní stav atd.) a dosavadního chování ve výkonu trestu. Neúplná a nesprávná je tedy i úvaha o druhu a výši trestu. Od tvrzeného spáchání uplynulo již několik měsíců, přesto byl uložen nepodmíněný trest, ačkoli se žalobce v mezidobí ničeho závadového nedopustil. Žalobce žádal provést výsledk odsouzených P. (opakovaně) a K..
25. Napadeným rozhodnutím žalovaná stížnost zamítla. Uvedla, že žalobcovo jednání bylo nepochybně prokázáno pozitivním výsledkem laboratorního vyšetření, které provedla

VFN, a stanoviskem ošetřujícího lékaře, které vyloučilo souvislost positivity s užívanými léky. Šetření policejního orgánu ve věznici vyloučilo cizí zavinění. Žalobcovo tvrzení, že sám návykovou látku nepožil, se jeví jako ryze účelové. Vysvětlení odsouzeného Kotrče žalovaná měla za účelové, neboť bylo zjištěno, že neplní své povinnosti ve výkonu trestu (užitím návykové látky). Z dalšího podání vysvětlení Z. M. plyne, že se žalobcem žádné konflikty neměl, kávu mu nevařil. Žalobce byl prokazatelně poučen o možném riziku kontaminace potravin a nápojů drogou.

Posouzení žaloby

26. O žalobě rozhodl soud bez jednání, neboť oba účastníci řízení s tímto postupem výslovně souhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Dokazování soud neprováděl.
27. Soud dále ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu projednatelnou. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
28. Podle § 28 odst. 3 písm. b) ZVTOS „[o]dsouzeným je zakázáno vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky, vyrábět a přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek anebo poškodit zdraví“.
29. Podle § 46 odst. 1 ZVTOS „[k]ázeňským přestupkem je zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu“.
30. Podle § 47 odst. 1 ZVTOS „[k]ázeňský trest lze uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného“.
31. V nyní posuzované věci není mezi stranami sporné, že ve vzorku moči odebraném žalobci byla testem zjištěna zakázaná návyková látka (metamfetamin). Tato skutečnost tedy nasvědčuje porušení zákazu konzumovat v průběhu výkonu trestu odnětí svobody návykové látky, jenž je vyjádřen v § 28 odst. 3 písm. b) ZVTOS. Aby však toto porušení založilo odpovědnost za kázeňský přestupek ve smyslu § 46 odst. 1 téhož zákona, muselo by se za strany odsouzeného jednat zároveň o *zaviněné* porušení tohoto zákazu.
32. A právě v tom tkví jádro sporu. Zatímco žalobce je přesvědčen, že porušení tohoto zákazu nezavinil, neboť si nebyl vědom toho, že by návykovou látku požil (neboť mu ji jiný odsouzený vhodil do kávy), žalovaná je přesvědčena, že zaviněné porušení tohoto zákazu bylo prokázáno.
33. K odpovědnosti za daný kázeňský přestupek přitom postačuje zavinění z nedbalosti (analogicky § 15 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2019, č. j. 9 As 338/2018-50). O nevědomou nedbalost se jedná tehdy „*jestliže pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl*“. Ke vzniku odpovědnosti za nevědomou nedbalost tedy nestačí pouze to, že bylo prokázáno porušení určité zákonné povinnosti (zde zákazu konzumace návykových látek), ale zároveň je třeba přinejmenším prokázat, že porušitel vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl vědět, že se vůbec nějakého porušení dopouští – např. že konzumuje návykovou látku. Odpovědnost za náležité objasnění okolností kázeňského přestupku a

prokázání viny odsouzeného přitom nese správní orgán, který o uložení kázeňského trestu rozhoduje.

34. Povinností správních orgánů tedy bylo prokázat bez důvodných pochybností buď to, že žalobce, ač obeznámen se zákazem plynoucím z § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu, návykovou látku sám konzumoval, nebo že si byl vědom, respektive si vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl být vědom toho, že návykovou látku konzumuje. Této povinnosti však správní orgány nedostály.
35. Správní orgány žalobcovu skutkovou verzi (podle které mu pervitin vhodil do kávy Z. M.) vyvrátily poukazem na vyjádření samotného Z. M., který uvedl, že žalobci do pití žádnou drogu nevhodil a že se žalobcem žádné osobní rozpory neměl. Vycházely dále z vyjádření těch odsouzených, kteří uvedli, že nezaznamenali rozpory mezi žalobcem a Z. M., případně to, že neviděli, jak by kdokoli cokoli vhodil žalobci do jídla nebo pití (odsouzení F., H., H. a V.). Oproti těmto svědectvím však stojí v první řadě tvrzení samotného žalobce a dále odsouzených Ch., K. a P.. Ta však správní orgány měly za nevěrohodná či účelová – s tímto hodnocením se však soud neztotožňuje.
36. Odsouzený Ch. dne 14. 4. 2023 uvedl, že při předvedení žalobce k odběru moči přítomen nebyl, neboť byl pracovně zařazen jako chodbař na celovém oddělení, kde byl také ubytován. Na celovém oddělení slyšel, že Z. M. říkal, že „udělal“ žalobce tím, že mu hodil něco do pití na skladu CH. Z. M. mu to řekl, když mu odsouzený Ch. podával stravu. Neví přesně, který den to bylo. Věrohodnost tohoto svědka speciální pedagožka zpochybnila s tím, že „uváděl nepravdivé informace o svém ubytování“ (neboť od 9. 1. 2023 již nebyl ubytován na oddělení s CO systémem), a proto, že si žalobce vyžádal jeho svědectví dříve, než bylo zahájeno kázeňské řízení. Soud připouští, že pokud by přesun odsouzeného Ch. na jiné oddělení znamenal, že již nadále nebyl „chodbařem“ na celovém oddělení, bylo by jeho svědectví skutečně nevěrohodné. To ale správní orgány nevysvětlily, neboť ustaly na závěru, že tento odsouzený uvedl nepravdivé informace o svém ubytování, nikoli o „pracovním zařazení“ či funkci chodbaře v rozhodné době. Skutečnost, zda po 12. 1. 2023 nemohl od Z. M. při podávání stravy vyslechnout, že žalobci hodil něco do pití, tak nelze ze správního spisu a tvrzení správních orgánů ověřit. Stejně tak je totiž možné, že odsouzený Ch. i po změně ubytování zůstal pracovně zařazen jako chodbař (ohledně této skutečnosti soud nemá žádné relevantní informace). V takovém případě by pak nepřesnost vysvětlení ohledně místa ubytování tohoto svědka v rozhodné době (k jehož změně nadto mělo dojít pouhé tři dny před údajným spácháním kázeňského přestupku), neměla vliv na jeho věrohodnost. Podstatné také je, že speciální pedagožka žalované údaje o ubytování odsouzeného Ch. čerpala z vězeňského informačního systému – žádný takový podklad (který by umožnil daná tvrzení ověřit) však ve spisu není. Nic nestandardního pak nelze spatřovat na skutečnosti, že žalobce požadoval provedení výslechu odsouzeného Ch. ještě před zahájením kázeňského řízení (resp. to požadoval jeho zástupce v rámci vyjádření jeho zástupce ze dne 3. 4. 2023), a to i s přihlédnutím k tomu, že kázeňský přestupek měl žalobce spáchat dne 12. 1. 2023 a prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno až dne 11. 5. 2023. Ostatně to, kdy přesně došlo k zahájení kázeňského řízení, není ze spisu zřejmé, neboť v něm oznámení o zahájení řízení chybí. Z důvodu uvedeného časového odstupu nelze přikládat váhu (stran věrohodnosti) ani tomu, že si odsouzený Ch. přesně nepamatoval den, kdy mu Z. M. měl svěřit, že intoxikoval žalobcův nápoj. Důvody, pro které správní orgány měly vysvětlení odsouzeného Ch. za nevěrohodnou, tedy neobstojí.

37. Odsouzený P. uvedl (čestné prohlášení ze dne 2. 3. 2023), že mu Z. M. sdělil, že zařídil, aby žalobce vyhodili z práce tím, že mu hodil v práci do pití pervitin. To mu osobně řekl na vycházce v lednu 2023 a bylo u toho více lidí. Z. M. si prý domluvil odjezd do jiné věznice. Při podání vysvětlení dne 14. 4. 2023 sdělil, že nebyl přítomen předvedení žalobce k odběru moče dne 12. 1. 2023. Slyšel ale na vycházce někdy v polovině ledna 2023, že žalobce byl pozitivní na drogy a že mu Z. M. měl něco hodit do pití, aby žalobce „udělal“. Nepamatuje si, kdo tohle o Z. M. na vycházce říkal. Vypovídací hodnotu tohoto vyjádření speciální pedagožka žalované zpochybnila tím, že odsouzený P. s žalobcem nebyl ubytován a nepracoval s ním. Soud zde shodně s žalobcem nevidí žádnou souvislost mezi skutečností, zda svědek pracoval či byl ubytován společně se žalobcem. Tato okolnost nemůže vzbudit žádné pochyby ohledně věrohodnosti vyjádření odsouzeného P.. Je pravdou, že vážní označení osoby, která mu měla sdělit, k čemu mezi žalobcem a Z. M. došlo, snižuje vypovídací hodnotu jeho sdělení (které je rovněž patrně tzv. svědectvím z druhé ruky). Nelze však pominout, že se stejnou mírou obecnosti podávali vysvětlení i ostatní odsouzení.
38. Odsouzený K. prohlásil, že ví, jak Z. M. úmyslně hodil žalobci do kávy drogu pervitin, aby ho nechal vyhodit ze skladu, a to prý proto, že mu žalobce nadával, aby nepoužíval na pracovišti mobilní telefon, protože tím dělal velké problémy všem ve skladu. O tom, co udělal, se Z. M. otevřeně bavil i s ostatními odsouzenými na společných vycházkách. Jeho vysvětlení měla žalovaná za účelové, protože „neplní své povinnosti ve výkonu trestu (užitím návykové látky)“. Ani zde soud nevidí souvislost mezi údajnou účelovostí daného vysvětlení a skutečností, že odsouzený ve věznici užil návykovou látku (což ani nevyplývá z žádného podkladu obsaženého ve správním spisu). Nelze si pak nepovšimnout, že pozitivní test na návykové látky přiznal při podání vysvětlení i Z. M. Jeho výpověď však z tohoto důvodu žalovaná za účelovou neoznačila a naopak z ní jako z jednoho ze stěžejních důkazů vycházela. I v tomto ohledu proto soud nepovažuje vyhodnocení účelovosti vyjádření odsouzeného K. za řádně odůvodněné. Poukazuje-li žalovaná ve vyjádření k žalobě na rozpory ve vysvětlení odsouzeného K., který v čestném prohlášení ze dne 22. 3. 2023 uvedl, že mu Z. M. na vycházce někdy v polovině ledna 2023 sdělil, že žalobci hodil úmyslně drogu do kávy, to však poté dne 5. 6. 2023 popřel, neboť uvedl, že mu to Z. M. řekl na vycházce někdy v listopadu 2022, soud se s tímto hodnocením žalované neztotožňuje. Odsouzený K. totiž uvedl, že na vycházce v listopadu 2022 mu Z. M. řekl, že se žalobci pomstí (v budoucnu), a v lednu 2023 pak, že už se mu pomstil. Tato tvrzení tedy nejsou v rozporu, ale naopak se vzájemně doplňují.
39. Nelze také pominout, že bylo plně v zájmu Z. M. popřít jakékoli nakládání s metamfetaminem v prostorách věznice (a tím spíše takové nakládání, které mělo vést k poškození jiného odsouzeného), neboť přiznáním k takovému jednání by se sám vystavil riziku postihu za kázeňský přestupek. Též tvrzení Z. M., že s žalobcem žádné osobní spory neměl, je vnitřně nekonzistentní. Při podání vysvětlení dne 27. 2. 2023 uvedl, že s žalobcem nejprve vycházel dobře, pak přes něj ale chtěl žalobce poslat rádio, ve kterém měl být telefon, což odmítl a od té doby se moc nebavili. Oproti tomu dne 7. 6. 2023 uvedl, že spolu žádné konflikty neměli. I tato skutečnost tak významně oslabuje věrohodnost výpovědi Z. M.
40. Všichni vyslechnutí odsouzení pak popřeli, že by viděli, že žalobce drogu požil, či že by u něj pozorovali v souvislosti s požitím drogy jakoukoli změnu chování.
41. Vyjádření odsouzených, kteří uvedli, že o žádných neshodách mezi Z. M. a žalobcem a případné úmyslné intoxikaci jídla či pití neví, nemají (téměř) žádnou vypovídací hodnotu stran otázky žalobcova zavinění ve vztahu k jednání, které je mu kladeno za vinu. Správně

orgány se žádné z vyslechnutých osob nedotázaly, zda se Z. M. nabídl, že žalobci připraví kávu a že mu ji pak také (dle tvrzení žalobce) připravil a žalobce ji vypil. Svědků se tázaly pouze na to, zda viděli, že by někdo žalobci něco hodil do jídla nebo pití, a zda návyková látka žalobce nějak ovlivnila a jak si ji žalobce opatřil (soud zde zcela ponechává stranou, že poslední otázka je kapciózní, neboť předjímá to, že žalobce si drogu opatřil sám).

42. Nad rámec důvodů uvedených v napadeném rozhodnutí žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že žalobce musel rozeznat chuť pervitinu v kávě (a to i s ohledem na to, že v minulosti bral efedrin na spalování tuků). Toto tvrzení není součástí odůvodnění napadeného rozhodnutí, a proto k němu soud nemůže přihlížet. Současně soud konstatuje, že takovou domněnku (hodlala by o ni žalovaná opřít odůvodnění svého rozhodnutí) by bylo nutno podpořit konkrétním zjištěním, např. srovnáním naměřené hodnoty zakázané látky s hodnotou zjištěnou při laboratorních testech v těle žalobce. Bez příslušných skutkových zjištění se jedná pouze o spekulativní úvahu, která by sama o sobě k prokázání zavinění žalobce nepostačovala (rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2019, č. j. 9 As 338/2018-50, bod 19).
43. Lze tedy shrnout, že z hlediska otázky žalobcova zavinění stojí na jedné straně vysvětlení samotného žalobce, a svědectví (byť nepřímá) odsouzených K., P. a Ch., podle kterých došlo k záměrné intoxikaci žalobcova nápoje drogou, a žalobce tedy o požití drogy nemohl vědět, na straně druhé pak pouze vysvětlení Z. M., který uvedené popřel, avšak věrohodnost jeho výpovědi, jak soud uvedl výše, je značně oslabena vlastním zájmem na jím tvrzené skutkové verzi (resp. vlastním zájmem na přijetí dané skutkové verze je motivován i sám žalobce, věrohodnost jeho vysvětlení a vysvětlení Z. M. jsou tak z tohoto pohledu na stejné úrovni). Současně zde zůstala zcela neobjasněna skutková otázka, zda Z. M. skutečně nějakým způsobem manipuloval s žalobcovým nápojem, či nikoli, a zda je tedy možné, že mu drogu do nápoje přidal. Za této situace proto soud nemůže souhlasit s názorem žalované, že závěry týkající se žalobcova zavinění mají dostatečnou oporu v provedeném dokazování.
44. Žalovaná také uvedla, že žalobce byl dne 6. 10. 2020 poučen o rizicích spojených s možným proniknutím drog do věznice (to prokazuje jednotný záznamový list na čl. 11 správního spisu). Jakkoli lze kvitovat, že žalovaná odsouzené upozorňuje na rizika spojená s průnikem těchto látek do prostor věznice, tak zároveň nemůže spoléhat na to, že poučení tohoto typu ji může zbavit povinnosti, aby u odsouzených podezřelých z požití návykové látky prokázala též jejich zavinění. Ani sebelepší poskytnutí poučení o výskytu drog v prostředí věznice nemůže s jistotou vyloučit, že nějaký odsouzený požije návykovou látku omylem či v důsledku jednání jiné osoby, na které nemohl mít vliv (např. podstrčením v jídle či nápoji). Existence poučení tohoto typu, resp. jeho poskytování odsouzeným, naopak dle soudu nasvědčuje spíše tomu, že sama žalovaná má problém zabezpečit, aby do jejích prostor zvenčí nepronikaly návykové látky, nebo minimálně že jde o častou obhajobu osob, které jsou z jejich užívání obviněny. Je to však žalovaná, kdo nese důkazní břemeno k prokázání zavinění žalobkyně.
45. Žalobci lze také přisvědčit, že se žalovaná ani speciální pedagožka nijak nevyjádřily k jeho tvrzení, že by drogu neužil vzhledem ke svému zdravotnímu stavu. Nedostatečně se pak vypořádaly i s žalobcovým požadavkem na zhodnocení jeho dosavadního chování. Žalobce namítal, že byl v minulosti bez výjimky kladně hodnocen, byl pověřen vedením na vnitřním pracovišti, k nápravě je motivován rodinným a zdravotním stavem a dříve nebyl nikdy na drogy pozitivně testován. K tomu speciální pedagožka toliko obecně uvedla, že žalobce si *dosud své povinnosti plnil*, současně však poukázala na žalobcův opakovaný pobyt ve výkonu

trestu a výskyt protiprávního jednání s drogovým kontextem, což má vyplývat z komplexní zprávy SARPO (souhrnná analýza říká a potřeb odsouzeného). Toto tvrzení však nemá oporu ve správním spisu, neboť ten uvedenou komplexní zprávu neobsahuje.

46. Soud tedy považuje za důvodnou žalobní námitku, podle které žalovaná vyhodnotila důkazy jednostranně a neobjektivně. Vycházela prakticky jen z výsledku laboratorního vyšetření a vysvětlení Z. M., které, jak soud popsal shora, nebylo o nic věrohodnější, než ostatní poskytnutá vysvětlení. Jejich věrohodnost se přitom žalované zatím nepodařilo relevantně zpochybnit. Žalovaná tak nedostála své povinnosti zjistit skutkový stav bez důvodných pochybností a hodnotit veškeré důkazy jednotlivě i ve vzájemných souvislostech. To vedlo k nedostatečným skutkovým zjištěním stran žalobcova zavinění (alespoň ve formě nevědomé nedbalosti).
47. Nyní posuzovaná věc se skutkově do určité míry podobá věci řešené rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 6. 2018, č. j. 22 A 142/2017-39, v němž bylo mj. konstatováno: *„Provedenými důkazy bylo totiž nezpochybnitelně zjištěno pouze to, že v moči žalobce byla nalezena návyková látka, nebylo však již prokázáno, že by ji vědomě požil (konzumoval). Aby se totiž mohlo jednat o kázeňský přestupek podle § 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody v návaznosti na porušení § 28 odst. 3 písm. b) tohoto zákona, muselo by ze strany žalobce dojít k její zaviněné konzumaci, která musí být v řízení žalobci prokázána. Příslušníci žalované provedené důkazy (zejména výpovědi svědků) vyhodnotili tak, že „neprokazují cizí zavinění“, což však neodpovídá shora uvedené zásadě presumpce neviny, protože prokázána musí být vina žalobce, a to včetně subjektivní stránky na jeho straně, tj. zavinění, které se žalobce svojí obhajobou vybudovanou na kontaminací kávy zakázanou látkou ze strany cizí osoby snažil v průběhu celého řízení vyvrátit. Obhajoba žalobce se přitom nejeví bez dalšího jako zcela nepravděpodobná či nemyslitelná, proto bylo povinností kázeňských orgánů se jí zabývat.“*
48. Vzhledem k zásadním nedostatkům při hodnocení důkazů a zjišťování skutkového stavu, který vyžaduje rozsáhlé doplnění, soud neprovedl žalobcem navržené důkazy výslechy svědků a jeho konfrontací se Z. M., neboť by tím soud vystoupil ze své přezkumné role a nad rámec toho, co mu zákon ukládá, nepřipustně nahrazoval činnost správních orgánů. Čestná prohlášení, která žalobce také navrhoval k důkazu, jsou součástí správního spisu, nebylo tedy třeba jimi provádět dokazování (viz např. rozsudek NSS ze dne 10. 2. 2021, č. j. 10 As 335/2020-36, bod 12 a další tam uvedená judikatura).

Závěr a náklady řízení

49. Vzhledem k tomu, že soud shledal žalobu důvodnou, zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost spočívající v nezákonném hodnocení provedených důkazů jako nevěrohodných, a tedy porušení pravidla hodnocení všech důkazů ve vzájemných souvislostech, v důsledku čehož vyžaduje dosud zjištěný skutkový stav zásadní doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Soud současně věc vrátil žalované k dalšímu řízení, ve kterém je vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.). Bude na žalované, aby vyhodnotila všechny dosud provedené důkazy (včetně těch, jejichž věrohodnost zpochybnila) ve vzájemné souvislosti, do spisu doplnila veškeré podklady, z nichž při formulování skutkových závěrů vycházela a případně dokazování doplnila za účelem prokázání žalobcova tvrzení, že Z.M. žalobcovi dne 12. 1. 2023 připravoval nápoj a dala žalobci případně prostor vyjádřit se k doplněnému dokazování, posoudila jeho případné důkazní návrhy (budou-li nějaké uplatněny), a poté na toto vyjádření adekvátně reagovala. Teprve

po řádně provedeném dokazování bude moci žalovaná učinit závěry stran zjištěného skutkového stavu.

50. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení úspěšný, a má tak právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení. Náklady žalobce spočívají v nákladech na zastoupení advokátem. Výše odměny advokáta za zastupování se stanoví v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Žalobcův zástupce provedl v souvislosti s tímto řízením dva úkony právní služby ve smyslu § 11 advokátního tarifu, a to převzetí zastoupení a sepsání žaloby. Odměna za jeden úkon právní služby činí 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], výše odměny tak je celkem 6 200 Kč. Vedle odměny přísluší žalobcově zástupci rovněž náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z úkonů právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 600 Kč. Žalobce byl advokátem zastoupen pouze pro jednotlivý úkon, tedy podání žaloby, nikoli po celé soudní řízení. Soud proto rozhodl, že je žalovaná povinna nahradit náklady přímo žalobci, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. dubna 2024

Lenka Bursíková v. r.
předsedkyně senátu